

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 14.9.2009
KOM(2009) 469 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**om anvendelsen og virkningen af direktivet om strategisk miljøvurdering
(direktiv 2001/42/EF)**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om anvendelsen og virkningen af direktivet om strategisk miljøvurdering (direktiv 2001/42/EF)

1. INDLEDNING

Direktiv 2001/42/EF om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet¹ ("strategisk miljøvurdering" - i det følgende "SMV-direktivet") kræver, at visse offentlige planer og programmer underkastes en vurdering af deres miljøvirkninger, inden de vedtages.

I henhold til direktivets artikel 12, stk. 3, sender Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en første rapport om direktivets anvendelse og virkning inden den 21. juli 2006. Med henblik på yderligere at integrere miljøbeskyttelseskrav skulle nævnte rapport i givet fald ledsages af forslag til ændring af direktivet, navnlig muligheden for at udvide dets anvendelsesområde til andre områder/sektorer og andre former for planer og programmer.

På grund af forsinkelser i gennemførelsen af direktivet i mange medlemsstater og den begrænsede erfaring med anvendelsen heraf var de tilgængelige oplysninger den 21. juli 2006 ikke tilstrækkelige til, at rapporten kunne udarbejdes som planlagt. (Denne rapport skulle desuden tage hensyn til den indhøstede erfaring i de nye medlemsstater, der tiltrådte i 2004 og 2007).

De væsentligste kilder til udarbejdelsen af denne rapport er anført i bilaget.

2. GENNEMFØRELSEN AF SMV-DIREKTIVET

Medlemsstaterne skulle gennemføre SMV-direktivet i deres lovgivning inden den 21.7.2007. Den dag havde kun ni af de 25 medlemsstater rent faktisk gennemført direktivet.

I december 2004 blev der indledt 15 overtrædelsesprocedurer for manglende meddelelse af vedtaget lovgivning til gennemførelse af SMV-direktivet. Som følge heraf blev fem medlemsstater dømt af EF-Domstolen for manglende gennemførelse i national lovgivning. Der verserer i øjeblikket ikke andre sager for Domstolen desangående.

I 2009 har alle medlemsstater omsat direktivet i national lov. Kommissionen har foretaget en undersøgelse for at kontrollere gennemførelsens overensstemmelse i medlemsstaterne. Der er i givet fald blevet eller vil blive indledt

¹ EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30. Ordet "strategisk" forekommer ikke i direktivet, men det anvendes her for lethedens skyld.

overtrædelsesprocedurer for at løse problemer med ufuldstændig eller ukorrekt gennemførelse.

3. DET VÆSENTLIGSTE I SMV-PROCEDUREN

3.1. De grundlæggende principper

De planer og programmer, som direktivet omfatter, skal underkastes en miljøvurdering under udarbejdelsen, og før de vedtages. Det omfatter udarbejdelse af en miljørapport, hvori der fastlægges væsentlige miljøvirkninger og rimelige alternativer, og der foretages høringer (af offentligheden, miljømyndighederne og andre medlemsstater, hvis der er grænseoverskridende virkninger). Miljørapporten og resultaterne af høringerne skal tages i betragtning før vedtagelsen. Når en plan eller et program er vedtaget, underrettes miljømyndighederne og offentligheden, og de relevante oplysninger stilles til rådighed for dem. For at bestemme uforudsete negative virkninger på et tidligt stadie skal der holdes øje med planer og programmets væsentlige miljøvirkninger.

Følgende planer og programmer og ændringer heraf er omfattet af direktivet, når de udarbejdes og/eller vedtages af en myndighed², og obligatoriske i henhold til love, forskrifter eller administrative bestemmelser:

- (1) Planer og programmer, der er udarbejdet for visse sektorer³, og som sætter rammebestemmelser for fremtidige tilladelser, hvad angår projekter omfattet af direktivet om vurdering af visse projekters miljøvirkninger⁴.
- (2) Planer og programmer, der kræver en vurdering i henhold til habitatdirektivet (92/42/EØF⁵).
- (3) Planer og programmer, der fastlægger rammerne for fremtidige tilladelser af projekter (ikke begrænset til dem, der er opført i VVM-direktivet – jf. (1) ovenfor), og som ved "screening"⁶ vurderes til at få væsentlige miljøvirkninger.
- (4) Mindre ændringer i planer og programmer, og planer og programmer for mindre områder på lokalt plan, kun hvis screeningen viser, at de måtte få væsentlige miljøvirkninger.

² Begrebet "myndighed" er blevet givet et bredt anvendelsesområde i EF-Domstolens retspraksis. Det omfatter offentlige myndigheder, halvoffentlige organer eller privatiserede forsyningsvirksomheder, der har ansvaret for at yde offentlige tjenester under statens kontrol og derfor har særlige beføjelser. Der er mere detaljerede oplysninger i punkt 3.12 og 3.13 i Kommissionens vejledning om gennemførelsen af SMV-direktivet.

³ Landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, byplanlægning, fysisk planlægning.

⁴ Direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret (EFT L 175 af 5.7.1985, s. 40).

⁵ Direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

⁶ Gennem en sag-for-sag-undersøgelse eller ved at specificere typer af planer og programmer eller ved at kombinere begge fremgangsmåder.

- (5) Direktivet gælder ikke for planer og programmer i følgende sektorer: det nationale forsvar, civilt beredskab, finansielle spørgsmål og budget.

3.2. Bestemmelse af direktivets anvendelsesområde

De fleste medlemsstater har i almindelighed ikke haft problemer med at afgrænse SMV-direktivets anvendelsesområde. De fleste af dem melder tilbage, at deres model er baseret på en kombineret tilgang, hvorved listen over planer og programmer, der skal vurderes, suppleres med en sag-for-sag-tilgang for at afgøre, om det er nødvendigt med en vurdering.

3.3. Fastlæggelse af miljørapportens omfang (artikel 5, stk. 4)

Myndighederne høres, når der tages stilling til, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som skal indgå i miljørapporten. Denne proces benævnes normalt "scoping" (afgrænsning).

SMV-direktivet sætter begrænsede krav til miljørapportens omfang. Det bevirker, at medlemsstaterne anvender forskellige metoder til afgrænsning såvel som til høring af de pågældende myndigheder. "Scoping"-procedurerne udvikles hovedsagelig på et sag-for-sag-grundlag, da de fleste medlemsstater ikke foreskriver specifikke metoder.

Der er forskelle mellem medlemsstater med hensyn til, hvilken myndighed der træffer beslutning om resultatet af "scoping"-proceduren. Det er ofte planlægningsmyndighedens ansvar efter høring af miljømyndigheden; i andre tilfælde er det overladt til miljømyndigheden.

I nogle få medlemsstater kræver "scoping"-proceduren høring af offentligheden, selv om der ikke er noget krav herom i direktivet.

3.4. Miljørapporten (artikel 5 og bilag I)

Miljørapporten fastlægger, beskriver og vurderer de sandsynlige væsentlige virkninger af planer og programmer for miljøet samt rimelige alternativer under hensyntagen til planens eller programmets mål og geografiske dækning.

Alle nationale gennemførelsesbestemmelser fastsætter et formelt krav om at give en beskrivelse af situationen inden planers og programmers gennemførelse. Medlemsstaterne har meddelt, at de har haft størst vanskelighed ved at bestemme oplysningernes korrekte omfang og detaljeringsgrad i vurderingen.

Andre vanskeligheder, som medlemsstaterne har nævnt, er mangel på informationer af god kvalitet, tidskrævende dataindsamling, mangel på ensartede kriterier for omfang og indhold af basisanalysen og et manglende sæt standarder for miljø- og bæredygtighedskriterier, som skal ligge til grund for vurderingen af planer og programmer.

3.5. Fastlæggelse af rimelige alternativer (artikel 5, stk. 1)

Hensyntagen til og fastlæggelse af alternativer i miljørapporten er en af de få faktorer, der har givet problemer i medlemsstaterne. Nogle medlemsstater har udarbejdet omfattende nationale vejledninger som støtte for fastlæggelsen og

udvælgelsen af rimelige alternativer i individuelle procedurer. De fleste medlemsstater har imidlertid ikke fastlagt, hvordan dette burde gøres.

De fleste medlemsstaters lovgivning indeholder ikke nogen specifik definition af "rimelige alternativer" eller et antal af alternativer, der skal tages i betragtning; valget af "rimelige alternativer" bestemmes ved en sag-for-sag-vurdering og en beslutning. Alle medlemsstater meddeler, at "gøre ingenting"-alternativet obligatorisk skal indgå i miljørapporten.

3.6. Høringer (offentligheden og miljømyndigheder) (artikel 6)

Eftersom SMV-direktivet ikke indeholder detaljerede procedurer for høring af offentligheden, anvendes der en lang række forskellige metoder: offentlige bekendtgørelser, offentliggørelse i officielle tidender eller pressen, offentlige møder, internetkonsultationer og spørgeskemaer. Hvad angår varigheden af den offentlige høring, har kun nogle få medlemsstater fastsat tidsrammer. De fleste medlemsstater har høringsperioder på mindst en måned, hvorimod andre bestemmer varigheden fra sag til sag.

Erfaringen har vist, at offentlig høring, navnlig når den tilrettelægges på et tidligt stadium i planlægningen, og når den forstås som værende et led i forløbet, bidrager til en større accept af planer og programmer og derfor til en tidlig bestemmelse og løsning af konflikter.

3.7. Grænseoverskridende høringer (artikel 7)

Der er rapporteret om mange tilfælde af grænseoverskridende høringer, og tilfredsheden ser ud til at være høj – bortset fra sprogproblemet.

De væsentligste problemer er udgifterne til oversættelse af dokumenterne og det forhold, at dokumentationen ikke systematisk oversættes. Ngo'er siger, at høringen i praksis ikke altid finder sted på et tidligt stadie, men først når planer og programmer er langt fremskredne.

3.8. Overvågning af væsentlige miljøvirkninger

Direktivets artikel 10 indeholder bestemmelser om overvågning af de væsentlige miljøvirkninger af gennemførelsen af planer og programmer for at kunne identificere uforudsete negative virkninger på et tidligt trin og for at være i stand til at træffe enhver hensigtsmæssig afhjælpende foranstaltning.

Et par medlemsstater har meddelt, at de har fastlagt overvågningsmetoder eller udarbejdet en national vejledning i, hvordan der fastlægges overvågningsindikatorer. Manglen på hensigtsmæssig national vejledning kan rejse spørgsmålet om effektiv gennemførelse af overvågningsbestemmelserne i visse medlemsstater.

4. FORHOLDET TIL ANDEN EU-LOVGIVNING OG -POLITIKKER

SMV-direktivet har formelle og udtrykkelige forbindelser til direktiverne om naturtyper og VVM, men er også nært tilknyttet andre direktiver (direktiverne om vand, nitrater, affald, støj og luftkvalitet⁷), der indeholder krav i forbindelse med udarbejdelse og vurdering af planer og programmer i sektorer, der omfattes af SMV, og som har tilknytning til SMV-protokollen⁸.

I henhold til artikel 11 i SMV-direktivet kan medlemsstaterne fastsætte koordinerede eller fælles procedurer, hvor der er krav om at gennemføre vurderinger af miljøvirkningerne i både SMV-direktivet og anden fællesskabslovgivning.

Kun få medlemsstater meddeler, at de har en vejledning i koordinering af fælles procedurer til opfyldelse af krav om vurdering i henhold til andre direktiver.

4.1. VVM-direktivet

De to direktiver supplerer i stort omfang hinanden: SMV foregår tidligt og fastlægger de bedste valgmuligheder på et tidligt stadie i planlægningen, og VVM foregår senere, når det på et senere stadie drejer sig om egentlige projekter. I teorien skulle der ikke være mulighed for overlappning. Der er imidlertid fundet forskellige områder med mulig overlappning i anvendelsen af de to direktiver⁹.

Navnlig er grænserne mellem definitionen af en plan, et program eller et projekt ikke altid tydelig, og derfor kan der herske nogen tvivl om, hvorvidt "emnet" for vurderingen opfylder kriterierne for krav om anvendelse af enten VVM eller SMV-direktivet eller dem begge. I denne henseende er definitionerne af nogle af projektkategorierne i bilag II til VVM-direktivet i forbindelse med ændringer i arealanvendelsen ikke tydelige, og det kunne forårsage forvirring med SMV.

Medlemsstaterne har valgt forskellige tilgange til at løse eventuelle mangler forårsaget af overlappende procedurer; disse tilgange spænder fra fælles procedurer i specifikke tilfælde til uformel koordinering mellem de kompetente myndigheder. Mange medlemsstater finder imidlertid ofte, at de ikke har tilstrækkelig erfaring til at bestemme og vurdere eventuelle overlappings spørgsmål ordentligt.

⁷ Direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1). Direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EFT L 375 af 31.12.1991, s. 1). Direktiv 2006/12/EF om affald (EUT L 114 af 27.4.2006, s. 9). Direktiv 2002/49/EF om vurdering og styring af ekstern støj (EFT L 189 af 18.7.2002, s. 12). Direktiv 2008/50/EF om luftkvaliteten og renere luft i Europa (EUT L 152 af 11.6.2008, s. 1).

⁸ Protokollen om strategisk miljøvurdering til FN/ECE-konventionen om VVM på tværs af landegrænserne (Kiev 2003). Den blev godkendt ved Rådets afgørelse 2008/871/EF, EUT L 308 af 19.11.2008, s. 33.

⁹ - I tilfælde hvor store projekter består af delprojekter, eller hvor projekter har mere end lokal betydning. - Projekter, der kræver ændringer i arealplanlægningen (der vil kræve SMV), før en bygherre kan ansøge om byggetilladelse og foretage VVM. - Planer og programmer, der sætter bindende kriterier for den efterfølgende tilladelse til projekter. - Hierarkisk forbindelse mellem SMV og VVM (på engelsk "tiering").

På grund af manglende erfaring med gennemførelsen af SMV-direktivet har mange medlemsstater fremhævet behovet for koordinering af begge procedurer; det forholder sig imidlertid stadig sådan, at mekanismerne og værktøjerne ikke altid udarbejdes og afprøves ordentligt. Det kunne gøres ved hjælp af vejledninger, der udarbejdes i samarbejde med medlemsstaterne.

Det kunne overvejes at *slå VVM- og SMV-direktivet sammen* for at tydeliggøre det indbyrdes forhold mellem dem og øge deres komplementaritet og effektivitet gennem en holistisk miljøvurderingsproces. Medens dette for nogle kunne forekomme en attraktiv løsning, anbefalede meget få medlemsstater at slå de to direktiver sammen; de understregede, at processerne burde forblive fuldstændig adskilte, fordi de to direktiver supplerer hinanden og behandler forskellige stadier og processer.

I betragtning heraf og af den begrænsede erfaring med anvendelsen af SMV-direktivet forekommer det ikke hensigtsmæssigt at sammenlægge de to processer på nuværende tidspunkt. Der kan på nuværende stadie opnås bedre koordinering og sammenhæng ved at korrigere uoverensstemmelserne mellem de to direktivers bestemmelser og ved at tydeliggøre definitionerne af problematiske projektkategorier i VVM-direktivet ved at ændre det sidstnævnte og/eller ved at udarbejde en vejledning som beskrevet ovenfor.

4.2. **Habitat-direktivet og handlingsplanen for biodiversitet¹⁰**

Hvad angår **habitat-direktivet**, og navnlig artikel 6, stk. 3, med bestemmelsen om en særlig vurdering i visse tilfælde, mener medlemsstaterne, at der ikke er væsentlige problemer omkring dets forhold til artikel 11, stk. 2, i SMV-direktivet, der kræver koordinerede eller fælles vurderingsprocedurer. Medlemsstaterne rapporterer faktisk, at de har taget skridt til at undgå dobbeltarbejde og overlapning, hovedsagelig ved hjælp af en koordineret tilgang, der foretrækkes frem for en fælles¹¹ tilgang.

Det bør dog bemærkes, at ngo'er har udtrykt bekymring omkring dette spørgsmål.

Hvad angår **handlingsplanen for biodiversitet**, finder mange medlemsstater, at SMV-bestemmelserne er tilstrækkelige og tager hensyn til indholdet af handlingsplanen.

Halvvejsrapporten i 2008 om gennemførelsen af biodiversitetshandlingsplanen¹² afslører, at EU højst sandsynligt ikke vil nå 2010-målet om "stop for tab af biodiversitet". Rapporten understreger behovet for yderligere fremskridt med at sikre, at SMV og VVM foretages systematisk i forbindelse med miljømæssigt følsomme tiltag, der finansieres af medlemsstater og Fællesskabet.

¹⁰ KOM(2006) 216.

¹¹ Koordinering af SMV-vurderingen med andre vurderinger og fælles procedure med en enkelt vurdering, der opfylder kravene i begge direktiver.

¹² KOM(2008) 864.

4.3. SMV-protokollen

Espookonventionen om VVM på tværs af landegrænserne – som EF har tiltrådt – er blevet suppleret med SMV-protokollen. SMV-protokollen blev vedtaget i Kiev den 21. maj 2003 og efterfølgende undertegnet af 36 stater og Det Europæiske Fællesskab. For at træde i kraft skal 16 undertegnende parter ratificere den (hidtil er den blevet ratificeret af 10 undertegnende parter).

SMV-protokollen er ikke begrænset til planers og programmets *grænseoverskridende* virkninger; den dækker også planers og programmets virkninger i en undertegnende stat. Når den er trådt i kraft, skal dens parter vurdere visse planers og programmets miljøvirkninger. Protokollen gælder ligeledes for politikker og lovgivning, hvilket ikke er tilfældet med SMV-direktivet.

4.4. Klimaændringer

Det er et væsentligt problem for mange medlemsstater, at der ikke findes nogen veletableret metode til bestemmelse af virkninger. Klimaændringssspørgsmål behandles i SMV på sag-for-sag-basis, og hovedsagelig i forbindelse med planer og programmer med mulige væsentlige virkninger for klimaet, såsom planer og programmer vedrørende energi eller transport. Der er imidlertid en tendens til større opmærksomhed omkring klimaændringshensyn i de andre planer og programmer.

Nogle medlemsstater udvikler specifikke metoder til at måle visse planer og programmets potentielle drivhusgasemissioner, medens andre sætter målet "CO₂-neutralitet" (dvs. gennemførelsen af planer og programmer må ikke føre til en forøgelse af drivhusgasemissioner) eller fastsætter virkninger for klimaændringer i form af en forventet reduktion af drivhusgasemissioner.

I betragtning af den manglende vejledning om hensyntagen til klimaændringssspørgsmålet i SMV burde der arbejdes yderligere med udarbejdelsen af specifikke retningslinjer.

5. EF-MEDFINANSIEREDE PROGRAMMER I 2007-2013¹³

I henhold til artikel 3, stk. 9, fandt SMV-direktivet ikke anvendelse på planer og programmer i programmeringsperioden 2000-2006. For 2007-2013 fandt SMV-direktivet derimod fuldt ud anvendelse i henhold til artikel 2, litra a), og til forordningerne om samhørighed, udvikling i landdistrikterne og fiskeri, der specifikt henviser til behovet for at foretage en SMV.

I praksis skulle der for de fleste operationelle programmer (OP) vedtaget i 2007-13 foretages en SMV i henhold til direktivet. Det betød, at der ikke blev foretaget nogen SMV for OP, der ikke opstillede rammebestemmelser for fremtidige tilladelser til

¹³ Forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 25). Forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (EUT L 277 af 21.10.2005, s. 1). Forordning (EF) nr. 2371/2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik (EFT L 358 af 31.12.2002, s. 59).

projekter, dvs. hovedsagelig ESF-programmer. Overholdelse af kravene i SMV-direktivet var en betingelse for Kommissionens godkendelse af programmerne.

Hvad mere specifikt angår *OP inden for samhørighedspolitik* resulterede SMV-erfaringen i følgende resultater:

- Programmernes indhold var tydeligt påvirket af SMV-processen, da miljøhensyn var blevet taget i betragtning på planlægningsstadiet, selv om det er vanskeligt at fastslå, i hvilket omfang dette var tilfældet.
- Offentlighedens deltagelse var i en række medlemsstater ikke så omfattende, som den kunne have været. Den stramme tidsplan for vedtagelse af programmerne foranledigede faktisk adskillige planlægningsmyndigheder til at foretage SMV-gennemførelsen på meget kort tid. På den anden side bør det bemærkes, at artikel 11 (partnerskab) i forordning 1083/2006 foreskriver, at organer, der repræsenterer civilsamfundet, skal deltage i programudarbejdelsesstadiet.
- Miljømyndighederne var blevet hørt og inddraget i beslutningstagningen, selv om det i nogle tilfælde var vanskeligt at tage deres henstillinger i betragtning.
- Miljørapporternes kvalitet var ujævn og i nogle tilfælde temmelig ringe.

Vurderingen af *programmerne for udvikling af landdistrikterne* førte til følgende bemærkninger i forbindelse med SMV:

- Kvaliteten af SMV varierede betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat.
- I de fleste tilfælde deltog et stort antal interesseparter i den offentlige høring, selv om der i nogle tilfælde ikke var tilstrækkelige muligheder for at inddrage offentligheden på grund af uhensigtsmæssige høringsmetoder.

Der blev fremsat lignende bemærkninger i forbindelse med OP'er finansieret af *Den Europæiske Fiskerifond*.

På trods af usikkerheden omkring omfanget af SMV's påvirkning af programmernes indhold er det væsentligt at fremhæve den generelt positive virkning af den første anvendelse af SMV-direktivet på programmer, der medfinansieres af Fællesskabet. Selv om der er mulighed for forbedringer, har SMV-direktivets gennemførelse ført til en bedre integrering af miljøhensyn i programmernes indhold. Miljømyndighederne inddrages bedre i alle faser af beslutningsprocessen.

6. DIREKTIVETS VIRKNING

Vurderingen af SMV-direktivets virkning er blevet baseret på den grad, i hvilken planlægnings- og programmeringsprocedurer og -beslutninger er blevet påvirket af integreringen af miljøhensyn, og det omfang, hvori planer og programmer blev ændret som resultat af anvendelsen af SMV-proceduren.

6.1. SMV's virkninger for planlægningsprocessen

De fleste medlemsstater nævnte specifikt SMV's bidrag til en bedre tilrettelæggelse af og struktur i hele planlægningsproceduren og anså det som et positivt træk. Navnlige har de formelle krav om høring af miljømyndighederne og offentligheden ført til større gennemsigtighed i planlægningsprocedurerne.

6.2. SMV's virkninger for indholdet af planer og programmer

De fleste medlemsstater meddelte, at SMV i mange tilfælde ændrede indholdet af planer og programmer, men erfaringerne i denne henseende er forskellige. Det rapporteredes generelt, at SMV ikke ændrede de væsentligste mål eller finansieringsallokeringen blandt finansieringsmålene; det, SMV ændrede, var bestemte finansieringsmål, -ordninger eller -kriterier. Andre erfaringer viser imidlertid, at et betydeligt antal blandt de største nationale planer af SMV-resultaterne havde en betydelig indflydelse på planernes indhold, herunder udvælgelse af alternativer eller indarbejdelse af vigtige forslag fra SMV.

Størstedelen af medlemsstaterne rapporterede ligeledes, at planers og programmers indhold gradvis ændres som følge af den fremadskridende proces med gennemførelsen af SMV parallelt med udarbejdelsen af planer og programmer. De nævnte specifikt, at de bekostelige afhjælpende foranstaltninger, der tidligere måtte gennemføres, nu kunne være overflødige som en direkte konsekvens af den tidlige inddragelse af miljøhensyn i planer og programmer.

6.3. Opfattelsen af fordele ved SMV

Medlemsstaterne har peget på en række fordele ved SMV, såsom:

- Integrering af miljøhensyn i beslutningstagningen og mere miljøvenlige planer og programmer.
- Indførelse af inddragelse og høring af relevante offentlige myndigheder; det letter og styrker samarbejdet mellem de forskellige myndigheder (planlægnings-, miljø- og sundhedsmyndigheder).
- Større gennemsigtighed i beslutningstagningen takket være inddragelse af flere samfundsniveauer.
- Bidraget fra SMV til bedre overensstemmelse med kravene i den specifikke relevante miljøpolitik.

7. MULIGHEDER FOR FORBEDRING AF DIREKTIVET

På længere sigt bør der overvejes nogle ændringer for at tage hensyn til ikrafttrædelsen af SMV-protokollen, udvide SMV-direktivets anvendelsesområde (således at der bedre tages hensyn til visse spørgsmål, såsom klimaændringer, biodiversitet og risici) og styrke samspillet med andre miljøbestemmelser. I denne henseende kunne følgende henstillinger overvejes:

- Ikrafttrædelsen af *SMV-protokollen* kan resultere i ændringer i SMV-direktivet. Der kunne overvejes mulige yderligere ændringer af SMV-direktivet. Nogle af disse ændringer kunne indarbejdes som et led i revisionen af VVM-direktivet, f.eks. gennem ændringer i bilagene hertil.
- SMV-protokollen går videre end SMV-direktivet derved, at det også tilskynder til en eventuel anvendelse på visse *politikker og lovforslag*. Det forhold, at SMV-direktivet ikke finder anvendelse på politikker, der fastlægger rammebestemmelserne for planer og programmer, gør det nødvendigt at overveje muligheden af at medtage politikker og lovgivning i anvendelsen af direktivet som en mulighed for fremtiden.
- Der er behov for *kapacitetsudvikling* i medlemsstaterne for at sikre en effektiv gennemførelse af SMV-direktivet. Med henblik herpå skal der på det kraftigste tilskyndes til kapacitetsopbygning, navnlig gennem målrettede kampanjer for ansættelse og uddannelse af SMV-eksperter og vejledninger.
- Endelig har nogle medlemsstater fremhævet behovet for *yderligere vejledning*, navnlig med hensyn til fortolkningen af visse nøglebegreber i direktivet (screeningkriterier, bestemmelse af alternativer, koordineringsmekanismer og/eller fælles procedurer for opfyldelse af kravene om vurdering i henhold til andre direktiver, specifik vejledning i forholdet mellem SMV og VVM). EU-vejledning i overvejelse af bedre integrering af klimaændrings- og biodiversitetsaspekter i SMV kunne udarbejdes af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne.

8. KONKLUSIONER

Det overordnede billede af SMV-direktivets anvendelse og virkning i medlemsstaterne er noget blandet både med hensyn til de institutionelle og retlige ordninger i SMV-proceduren og med hensyn til, hvordan medlemsstaten opfatter sin rolle. Dette blandede billede er også afgørende for, hvordan medlemsstaten ser fordelene og ulemperne, og hvilke foranstaltninger der kunne forbedre direktivets gennemførelse og virkning.

Denne første rapport resultater peger på, at anvendelsen af SMV i medlemsstaterne befinder sig på begynderstadiet, og at der er behov for yderligere erfaring, før det kan afgøres, om direktivet burde ændres og i givet fald, hvordan det burde gøres. Medlemsstaterne lader til at foretrække stabile lovkrav, således at SMV-ordningerne og –processerne kan falde på plads og skabe mulighed for at forankre måderne til at anvende SMV med henblik på at forbedre planlægningsprocessen. Den næste evalueringsrapport bør udarbejdes i 2013.

I det store hele kan det konkluderes, at SMV-direktivet bidrager til en systematisk og struktureret hensyntagen til miljøhensyn i planlægningsprocesser og bedre integrering af miljøhensyn på et tidligere stadie. Kravene i SMV-direktivet (om miljørapport, høring og information af myndigheder og berørt offentlighed osv.) sikrer desuden bedre og ensartede planlægningsprocedurer og bidrager til en gennemsigtig beslutningsproces, hvor interesseparterne inddrages.

Bilag

Væsentligste informationskilder

- Undersøgelse bestilt af Kommissionen om rapporten om SMV-direktivets anvendelse og virkning (*Study concerning the report on the application and effectiveness of the SEA Directive*. Foreligger kun på engelsk)
<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study0309.pdf>
- Medlemsstaternes svar på Kommissionens spørgeskema om SMV-direktivets anvendelse og virkning.
- Undersøgelse bestilt af Kommissionen "*The Relationship between the EIA and the SEA Directives*" (2005) (Forholdet mellem VVM- og SMV-direktiverne. Foreligger kun på engelsk)
http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/final_report_0508.pdf.
- *Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013* (2007, GRDP) (Håndbog om SMV i samhørighedspolitikken 2007-2013).
- Kommissionens vejledning om gennemførelsen af direktiv 2001/42/EF (2003)
http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/030923_sea_guidance_da.pdf
- Kommissionens erfaring med gennemførelsen og håndhævelsen af SMV-direktivet og dets anvendelse på EU-medfinansierede programmer for perioden 2007-2013.